

UUSI LAGMANSGÅRDENIN KOULUKOTI

SUUNNITTELUKILPAILU
ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA | 25.6.2020

Sennaati

SISÄLTÖ

1 KILPAILUKUTSU	3
1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus	3
1.2 Kilpailusta ilmoittaminen	3
1.3 Osallistujien valinta	3
1.4 Palkkio	3
1.5 Arvostelulautakunta	4
1.6 Kilpailun säännöt	4
1.7 Kilpailun kulku	4
1.8 Kilpailuehdotukset	5
2 LÄHTÖKOHDAT JA SUUNNITTELUOHJEET	6
3 ARVOSTELUPERUSTEET	7
4 YLEISARVOSTELU	8
5 EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT	10
Ihop	10
Nemus	14
Fraktaali	18
Käpälikkö	22
Piirilö	26
6 KILPAILUN TULOS	30
6.1 Kilpailun ratkaisu	30
6.2 Arvostelupöytäkirjan allekirjoitus	31
6.3 Tekijätietojen avaus	32

1 KILPAILUKUTSU

1.1 KILPAILUN JÄRJESTÄJÄ, LUONNE JA TARKOITUS

Senaatti-kiinteistöt järjesti suunnittelukilpailun uuden Lagmansgårdenin koulukodin suunnittelusta. Kilpailu järjestettiin yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliiton (SAFA) kanssa ja liiton kilpailusääntöjen mukaisesti. Kilpailun tavoitteena oli valita hankkeen jatkosuunnittelun lähtökohtana käytettävä suunnitelma ja suunnittelijaryhmä.

Kilpailu oli kutsukilpailu, johon arvottiin mukaan viisi suunnitteluryhmää. Suunnitteluryhmään tuli nimetä vastaavat ARK-, RAK-, LVI- ja SÄH suunnittelijat. Suunnittelijoiden tuli täyttää osallistumishakemuslomakkeessa esitetyt vähimmäiskelpoisuusehdot.

Uusi Lagmansgårdenin koulukoti suunnitellaan noin 5 km etäisyydelle Pietarsaaren keskustasta. Suunnittelualue on rakentamatonta kangasmetsää. Koulukotia varten suunnitellaan majoitusosastot, oppimis- ja harrastetiloja sekä hallinnon tiloja.

Kilpailijoiden tuli ehdotuksessaan soveltaa valtion koulukodeille laadittua tilakonseptia. Koulukodin suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan energiatehokas rakentaminen. Kilpailussa edellytettiin, että rakennus suunnitellaan pääosin puurakenteisena. Kilpailussa suunniteltavan koulukodin tuli olla toteutettavissa kilpailun järjestäjän antamassa kustannuspuutteessa. Kilpailun aikana järjestettiin rakentamiskustannuksia koskeva väliarviointi.

1.2 KILPAILUSTA ILMOITTAMINEN

Kilpailussa noudatettiin hankintalain säännöksiä. Hankintailmoitus julkaistiin TED-tietokannassa osoitteessa <https://ted.europa.eu>.

Lisäksi kilpailusta ilmoitettiin Suomen Arkkitehtiliiton verkkosivujen kilpailukalenterissa ja Arkkitehti uutisissa.

1.3 OSALLISTUJIEN VALINTA

Kilpailuun valittiin viisi suunnitteluryhmää. Määräaikaan mennessä ilmoittautuneiden suunnitteluryhmien kesken suoritettiin arvonta. Valituksi tulivat seuraavat suunnitteluryhmät:

- Arkkitehtitoimisto K2S, Sweco Asiantuntijapalvelut ja Hepacon
- Arkkitehtitoimisto ALA ja Sitowise
- Anttinen Oiva Arkkitehdit ja Sitowise
- Arkkitehdit LSV, Sweco Rakennetekniikka ja Insinööritoimisto AX - LVI
- Kirsti Siven & Asko Takala Arkkitehdit, A-Insinöörit Suunnittelu ja Hepacon

Arvottujen suunnitteluryhmien vähimmäiskelpoisuusehtojen täytyminen ja halu osallistua kilpailuun tarkistettiin arvonnin jälkeen. Kaikki arvonnassa valituksi tulleet suunnitteluryhmät täyttivät vähimmäiskelpoisuusehdot.

1.4 PALKKIO

Kullekin kilpailuun osallistuneelle ja hyväksytyyn kilpailuehdotuksen jättäneelle kilpailuun kutsutulle työryhmälle maksettiin palkkiona 30 000 euroa +alv.

Palkkio maksettiin Suomen Arkkitehtiliiton kautta ja siitä pidätettiin 10 % arvostelulautakunnan asiantuntijajäsenen palkkiota ja muita kuluja varten.

1.5 ARVOSTELULAUTAKUNTA

Kilpailun arvostelulautakuntaa kuuluivat

Kilpailun järjestäjän nimeäminä:

- Matti Salminen
johtaja, Valtion koulukodit
- Carl-Johan Strömberg
johtaja, Lagmansgårdenin koulukoti
- Kristina Stenman
kaupunginjohtaja, Pietarsaari
- Kimmo Autio
rakennuttajapäällikkö, Senaatti-kiinteistöt
- Anne Sundqvist
erityisasiantuntija, Senaatti-kiinteistöt
- Jari Auer
asiakaspäällikkö, Senaatti-kiinteistöt
arvostelulautakunnan puheenjohtaja

Suomen Arkkitehtiliiton nimeämänä:

- Kalle Viljanen
arkkitehti SAFA

Arvostelulautakunta kuuli ehdotuksia arvioidessaan Lagmansgårdenin koulukodin henkilökuntaa, Valtion koulukotien toimintakonseptin ja tilakonseptin laatineita asiantuntijoita sekä Senaatti-kiinteistöjen asiantuntijoita. Asiantuntijoiden arviot käsittelivät toiminnallisuutta, taloteknisiä ratkaisuja, energiatehokkuutta ja hiilijalanjälkeä, ylläpitoa, turvallisuutta ja sisäilmaolosuhteita. Kaikista ehdotuksista laadittiin kustannustarkastelu, jossa ehdotuksen toteuttamiskustannuksia verrattiin kustannuspuutteeseen.

Asiantuntijat ja kilpailun sihteeri eivät osallistuneet päätöksentekoon. Kilpailun sihteerinä toimii arkkitehti SAFA Annina Vainio, Sitowise Oy.

1.6 KILPAILUN SÄÄNNÖT

Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

1.7 KILPAILUN KULKU

Ilmoittautuminen

Hankintailmoitus julkaistiin TED-tietokannassa 5.12.2019. Ilmoittautumisasiakirjat tuli jättää 10.1.2020 mennessä. Kilpailojoille ilmoitettiin valinnasta 14.1.2020.

Kilpailuseminaari

Kilpailun järjestäjä esitteli kilpailutehtävää valituille suunnitteluryhmille 31.1.2020 järjestetyssä kilpailuseminaarissa. Jokaisesta suunnitteluryhmästä oli vähintään yhden henkilön osallistuttava kilpailuseminariin.

Kilpailua koskevat kysymykset ja lisätiedot

Kilpailijoilla oli mahdollisuus esittää kilpailua koskevia kysymyksiä. Kysymykset tuli esittää 12.2.2020 mennessä. Kysymykset ja kilpailun järjestäjän niihin antamat vastaukset julkaistiin projektipankissa 19.2.2020.

Välivaiheen kustannustarkistus

Kilpailun aikana järjestettiin rakentamiskustannuksia koskeva väliarviointi. Väliarvioinnin tavoitteena oli varmistaa, että kaikki kilpailuun jätettävät ehdotukset ovat toteutettavissa kilpailun järjestäjän antamassa kustannuspuutteessa ja siten keskenään vertailukelpoisia.

Kustannustarkistusta varten kilpailijoiden tuli palauttaa 18.3.2020 mennessä alustava luonnos kilpailuehdotuksesta. Luonnosten perusteella ulkopuolinen kustannuslaskija arvio, onko kilpailuehdotus toteutettavissa annetun kustannuspuutteen mukaisesti. Kilpailijat saivat käyttöönsä yhteenvedon kustannustekijöistä ehdotuksen jatkokehittämistä varten.

Kustannuslaskijat kanssa oli mahdollista käydä laadittu yhteenvedo läpi ja esittää tarkentavia kysymyksiä. Kolme kilpailijaa käytti hyväkseen tämän mahdollisuuden.

Välivaiheen kilpailuehdotuksia tai kustannuslaskelmia ei annettu arvostelulautakunnan tietoon eikä välivaiheen kustannustarkistus vaikuttanut kilpailuehdotusten arviointiin. Kustannuslaskenta uusittiin kilpailuehdotusten arvioinnin yhteydessä.

1.8 KILPAILUEHDOTUKSET

Kilpailuun saapui määräaikaan 28.4.2020 mennessä ehdotukset kaikilta kilpailuun valitulta viideltä työryhmältä. Ehdotukset numeroitiin satunnaisessa järjestyksessä:

- 1 Ihop
- 2 Nemus
- 3 Fraktaali
- 4 Kämpälikkö
- 5 Piirilö

2 LÄHTÖKOHDAT JA SUUNNITTELUOHJEET

Valtion koulukodit ovat vaativan sijaishuollon ja vaativan erityisen tuen perusopetuksen valtakunnallisia palveluntuottajia. Valtion koulukotiyksiköitä on eri puolilla Suomea yhteensä viisi.

Uusi Lagmansgårdenin koulukoti suunnitellaan Pietarsaareen, noin 5 km etäisyydelle keskustasta kaakkoon sijoittuvalle alueelle. Suunnittelualue on rakentamatonta kangasmetsää ja se sijaitsee Pirilönlahden läheisyydessä Vanhan Pirilöntien varrella. Tien toisella puolella rannan tuntumassa on nykyisen koulukodin vapaa-ajan rakennus, tenniskenttä, talousrakennus ja purettava sauna, jotka kuuluivat kilpailun tarkastelualueeseen.

Kilpailuehdotusten tuli noudattaa alueelle laadittua asemakaavaa. Asemakaavassa rakennusala on osoitettu väljästi ja se mahdollistaa erilaiset massoitteuratkaisut. Tavoitteena on toteuttaa rakennus yksikerroksisena, vaikka asemakaava mahdollistaa myös kaksikerroksisen toteutuksen.

Kilpailijoiden tuli tutustua valtion koulukotien toimintakonseptiin ja soveltaa ehdotuksissaan valtion koulukotien tilakonseptia. Tilakonseptissa oli kuvailtu suunniteltavia tiloja ja käyttäjien tarpeita.

Uuteen Lagmansgårdenin koulukotiin suunnitellaan 20 majoitushuonetta neljälle osastolle, oppimis- ja harrastetiloja, keittiö ja ruokasali, hallinnon tiloja sekä ulkoalueet. Kilpailussa tuli noudattaa annettua tilaohjelmaa.

Kilpailuehdotuksen tuli olla toteutettavissa kilpailun järjestäjän antamassa kustannuspuitteessa. Rakentamiskustannusten tavoitehinta-arviota oli esitelty kilpailuasiakirjoissa. Uudisrakennuksen rakennuskustannusten tavoitehinta-arvio hintatasossa 11/2019 (KL 82) on 11 700 000 € (alv 0 %) eli 3 656 €/brm².

Kilpailussa edellytettiin, että uusi Lagmansgårdenin koulukoti suunnitellaan pääosin puurakenteisena.

3 ARVOSTELUPERUSTEET

Ehdotusten arvostelussa kiinnitettiin huomiota seuraaviin seikkoihin:

Tilasuunnittelu

- Tilakonseptin soveltaminen
- Tilaratkaisujen toimivuus ja tilojen käytettävyys

Tontin käyttö

- Tontin ominaisuuksien hyödyntäminen ja muodostuva toiminnallinen kokonaisuus
- Piha-alueen käsittely ja liittyminen rakennuksiin

Toteutettavuus annetussa kustannuspuitteessa

Toteuttamiskelpoisuus

- Energiätehokkuus ja hiilijalanjälki
- Terveellisyys ja turvallisuus
- Ylläpito ja elinkaaritaloudellisuus

Arkkitehtoninen laatu

- Arkkitehtoninen kokonaisote
- Puun käyttö

Kokonaisratkaisun toimivuutta pidettiin tärkeämpänä kuin yksityiskohtien virheettömyyttä.

4 YLEISARVOSTELU

Kaikkien viiden ehdotuksen todettiin täyttävän kilpailuohjelman vaatimukset ja ne hyväksyttiin mukaan kilpailuun.

Kilpailuehdotukset olivat keskenään selkeästi erilaisia ja rakennuksen erityisvaatimukset toimintojen suhteen oli kaikissa töissä otettu huomioon ja tutkittu huolellisesti. Pihapiiriratkaisuja eri muodoissa oli kolme, yksi ehdotus avautui kylämaisesti merelle päin ja yksi perustui yhtenäiseen struktuuriin, joka oli sijoitettu keskelle aluetta. Näistä malleista erottuivat nopeasti edukseen pihapiirin ympärille kehitellyt ehdotukset.

Suosikiksi muodostui ehdotus, joka oli ratkaissut kilpailualueen liikenteellisesti ja toiminnallisesti erinomaisen luonteisesti sijoittaen pysäköinnin ja huoltoliikenteen alueen pohjoisosaan, rakennusten selkäpuolelle. Ratkaisu mahdollistaa myös tilojen avaamisen rauhalliselle ja aurinkoiselle pihalle ja ympäröivään luontoon. Ratkaisu huomioi parhaiten myös kilpailun tarkastelualueeseen kuuluvan Pirilöntien meren puolella olevan vapaa-ajan asunnon alueen, jota kehitetään osana koulukodin kokonaisuutta.

Tilasuunnittelu

Koulukodin luonteesta johtuen arvostelussa oli korostetusti esillä tilojen väliset yhteydet ja toiminnallisuus sekä valvottavuus ja sitä kautta turvallisuus. Lisäksi arvioitiin tilojen tunnelmia ja terapeuttisuutta.

Ehdotuksia arvioitiin kokonaisratkaisun elinkaaren aikaisen joustavuuden kannalta. Vaikuttavia tekijöitä olivat mm. pohjaratkaisujen monikäyttöisyys ja selkeys, runkosyvyydet, kate- ja materiaaliratkaisut sekä luonnonvalon saanti.

Koulukodin oleellisia muuntojoustavuuteen vaikuttavia, suunnittelussa huomioitavissa olevia seikkoja olivat arvostelussa mm. massoittelemisen yksinkertaisuus, rakenneratkaisut, jatkorakentamismahdollisuuksien huomioiminen, uudisrakennuksen sijainti ja suuntaus ilmansuuntiin ja näkyisiin nähden sekä liikennejärjestelyt ja niiden sijainti.

Turvallisuuden vaikuttavia tekijöitä olivat pohjaratkaisun selkeys ja sisäyhteyksien toimivuus ja osastojen väliset etäisyydet. Esim. runsaasti hajautetut mallit todettiin haasteelliseksi turvallisuuden näkökulmasta. Yöaikana resursointi hajoaa tällöin isommalle alueelle ja vaikeuttaa reagointia ongelmatilanteisiin.

Tontin käyttö

Ehdotukset esittivät keskenään selkeästi erilaisia ja pääosin toteuttamiskelpoisia tapoja ratkaista suunnittelutehtävä ja sijoittaa uudisrakennus/-rakennukset kilpailualueelle. Kaikissa ehdotuksissa rakennusmassat oli sijoitettu alueen eteläosaan säästämällä pohjoisosan kallioesiintymät.

Suurimmat erot liittyivät massoittelemiseen ja pysäköintiin ja huoltoliikenteen sijoitteluun. Tilaryhmien suunnittelun tasolla ehdotuksissa oli myös erilaisia painotuksia. Tilojen avautumisessa ympäristöönsä oli selkeitä eroja. Yksi ehdotus avasi rakennusten päädyt rantaan kuin vanhat kalamajat, yksi sijoitti keskelle aluetta suuren struktuurin ja kolme ehdotusta perustui eri tyyppisiin pihapiiriratkaisuihin.

Kylämäinen ratkaisu on tavallaan kodikas, kaikille tuttu, mutta osoittautui kustannusvertailussa kalleimmaksi. Tilat sijaitsevat myös kaukana toisistaan heikentäen toiminnallisuutta, valvottavuutta ja sitä kautta turvallisuutta. Tämä ehdotus käytti suunnittelualuetta tuhlailtavimmin tavoitteenaan saada näkymiä rantaan.

Ehdotus, jossa kaikki tilat olivat yhtenä polveilevana struktuurina keskellä aluetta, avautui luontoon monipuolisesti ulokkeidensa kautta, mutta kokonaishahmo ja julkisivuaukotus antoivat rakennukselle sisäänpäin käänntyneen ilmeen.

Pihapiiriratkaisuisissa oli kaksi suhteellisen kompaktia pihapiiriä. Yksinkertaisempi ja selkeämpi ehdotus avautuu suurten lasipintojensa avulla upeasti ympäröivään luontoon ja yhteispihalle, muodostaen samalla puoliiksi suljettua tilaa massojen väliin. Toinen pihapiiriehdotus oli suojaisampi, mutta samalla luonteeltaan suljetumpi. Sulkeutuneisuutta korostettu ulkopiirin aukotuksella.

Kolmas pihapiiriratkaisu muodostuu kolmesta erillisestä suljetusta atrium-tilasta, jotka rajaavat yhdessä suuren keskeispihan. Pihan ongelmana on sen ympäri kulkeva huoltoliikennereitti, joka katkaisee yhteyden yhteispihalle. Tämä ratkaisu myös tuhlaa luonnonympäristöä. Ehdotus ainoana oli myös rajannut muurin sisään koko pihan ja samalla sulkenut näkymät rantaan.

Ehdotuksista neljä viidestä oli sijoittanut pysäköintialueen ja huoltoajon eri tavoilla alueen eteläisimpään osaan. Näillä ratkaisuilla ei saatu eriytettyä luontevasti huoltoliikennettä muusta liikenteestä ja pääsisäänkäynnistä.

Pysäköintialueen ja keittiön huoltoliikenteen sijoitus rakennusryhmän pohjoispuolelle osoittautui selkeästi parhaimmaksi ratkaisuksi logistisesti ja esteettisesti. Samalla pysäköintialue sijaitsee lähempänä ranta-aluetta mahdollistaen yhteiskäytön. Keskeisempi sijoitus alueelle palvelee jatkossa paremmin myös mahdollista lisärakentamista.

Kokonaistaloudellisuus ja elinkaari

Yksikään ehdotus ei sellaisenaan ole valmis toteutettavaksi vaan ne kaikki vaativat kehittämistä.

Elinkaaritarkastelussa huomioitiin käytettyjen ratkaisujen ja ehdotettujen materiaalien huollettavuus ja käyttöikä. Toinen oleellinen seikka on joustavuus, muunnettavuus tulevaisuuden tarpeisiin esitetyn logistisen ratkaisun puitteissa. Oletettavaa on, että rakennuksen käyttötarpeet tulevat ajan myötä muuttumaan.

Kaikista ehdotuksista laskettiin laajuudet ja laadittiin kustannusarviot. Suurimmat erot ehdotusten kustannuksissa johtuvat massoittelemasta ja ulkovaipan määrästä. Runko- ja vesikattorakenteiden kustannuserot johtuvat määrästä, käytetyistä ratkaisuista ja materiaaleista.

Taloudellisen toteutuskelpoisuuden arvioinnissa otettiin huomioon TATE-ratkaisujen lisäksi se, mitä eri ehdotuksissa voidaan jättää esitetystä tekemättä muuttamatta ehdotuksen luonnetta ja mitä on mahdollista muuttaa edullisempaan suuntaan.

Arkkitehtoninen laatu

Koulukotien tila- ja toimintakonsepti on tuottanut viisi erilaista, toisistaan poikkeavaa ehdotusta. Kilpailutyöt olivat pitkälle tutkittuja ja arkkitehtonisesti hallittuja omassa lajissaan. Kilpailun vaatimuksena ollut puun käyttö oli otettu tosissaan, kommentoissa todettiin puuta käytetyn jo liikaakin... Puun käyttöön liittyy myös pitkäikäisyyden vaatimus, joka edellyttää yksinkertaisia ja tutkittuja ratkaisuja. Joissain ehdotuksissa pyrkimys räystäättömyyteen on johtanut tarpeettoman vaikeisiin detaljeihin ja katemateriaaleihin. Pohjanmaan rakennusperinne on parhaimmillaan oiva esimerkki puun käytön hallinnasta rakentamisessa. Tässäkin arvioinnissa saatiin todeta, että yksinkertaisuus ja selkeys on kaunista, kustannustehokasta ja tuottaa korkealuokkaista arkkitehtuuria.

Sisätilojen viihtyisyys ja päivänvalo saavat opetus- ja yhteistilat sekä kodikkaat asuintilat olivat tärkeä suunnittelutavoite. Puupintojen käyttö ja suuret lasipinnat valoisuuden ja näkymien suhteen oli huomioitu hyvin kaikissa ehdotuksissa, arvostelua saivat osakseen jo liian suuret lasipinnat yhteistiloissa tai liian pienet ikkuna-aukot asuinhuoneissa. Nämä puutteet on kohtuullisen helppo jatkotyöskentelyssä parantaa muuttamatta ehdotuksen perusluonnetta.

5 EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

IHOP

Ehdotus tukee sanontaa ”yksinkertainen on kaunista”. Kahdesta massasta on muodostettu puolisoljettu, tiukka pihapiiri, joka avautuu rannan suuntaan. Pihalle sijoituvat yhteiset leikki- ja pelialueet.

Liikenteellisesti ehdotus on oivallisesti ratkaistu sijoittamalla pysäköintialue ja keittiön huoltoliikenne pääraakennuksen pohjoispuolelle. Pysäköintialueen sijoitus mahdollistaa yhteiskäytön ranta-alueen ja mahdollisen lisärakentamisen yhteydessä. Ratkaisu myös rauhoittaa pihapiirin päivittäiseltä ajoneuvoliikenteeltä. Henkilökunnan toivomus Vanhan Pirilöntien nopeusrajoituksen laskemisesta koulukodin kohdalla rauhoittaisi entisestään lähelle tietä sijoitettua rakennusryhmää.

Rakennusryhmä on jaettu kahteen osaan, jossa pääraakennus on pidempänä suojaamassa pohjoisen puolella ja asuintilat omassa L-muotoisessa massassa pihan etelä- ja itäisivulla. Päärakennuksen luokkatilat avautuvat luontevasti pohjoiseen ja yhteiset ruokailu- ja oleskelutilat pihalle ja etelään. Liikunta- ja musiikkiluokat ovat yhdistettävissä yhdeksi kokonaisuudeksi, samoin luokat ovat yhdistettävissä.

Liikennetila luokkien edessä pihan puolella on laajennettu oleskelutilaksi, joka jatkuu pihalle terassina. Sisältä on helppo siirtyä terassien kautta ulos. Runsas lasin käyttö julkisivuissa avaa tilat upeasti pihalle ja metsään, mutta saatetaan kokea myös stressaavaksi. Suuret lasipinnat myös alttiita ilkevallalle. Hallinnon tilat on sijoitettu hyvin selkeänä pakettina opetustilojen lähelle, mutta takatoimiston siirtäminen lähemmäksi parantaisi yhteyksiä.

Asuinyksiköistä on helppo pääsy yhteistiloihin pitkällä räystäällä suojattujen terassien kautta. Asuinosastoilla on pihanpuoleisten terassien lisäksi yksityisiä, luontoon avautuvia terasseja, mitä pidettiin hyvänä ratkaisuna. Terassien jatkuminen ympäri rakennuksia on arkkitehtonisesti upea ratkaisu, mutta yksityisten asuinhuoneiden edessä ne antavat suoran näkymän huoneisiin, mikä pitää estää tavalla tai toisella. Laajat terassipinnat

saattavat myös nostaa huoltokustannuksia. Yhteiskäytöterassit saattavat muodostaa myös valvonnalle katvealueita.

Asuinhuoneiden ikkunoita pidettiin mahdollisesti liian pieninä. Asuinyksiköissä huoneet on erotettu yhteistiloista käytävällä, mitä pidettiin hyvänä ratkaisuna. Osastojen valvottavuus on yleisesti hyvin ratkaistu. Itsenäistymisasunnosta puuttuu oma ulko-ovi. Itsenäistymisasunnon sijoitus EHO:n yhteyteen on huono ratkaisu. EHO:n ulkoilupiha on ehdottomasti rajattava muusta pihasta, jolloin nuoria voi päästää ulos itsenäisesti.

Päärakennuksen ja asuinrakennuksen läheisyys helpottaa valvontaa ja lisää turvallisuutta. Selkeät ja muodoiltaan yksinkertaiset rakennusmassat helpottavat huoltoa ja rakennusten ylläpitoa. Vesikattojen vedenpoisto on ratkaistu hyvin.

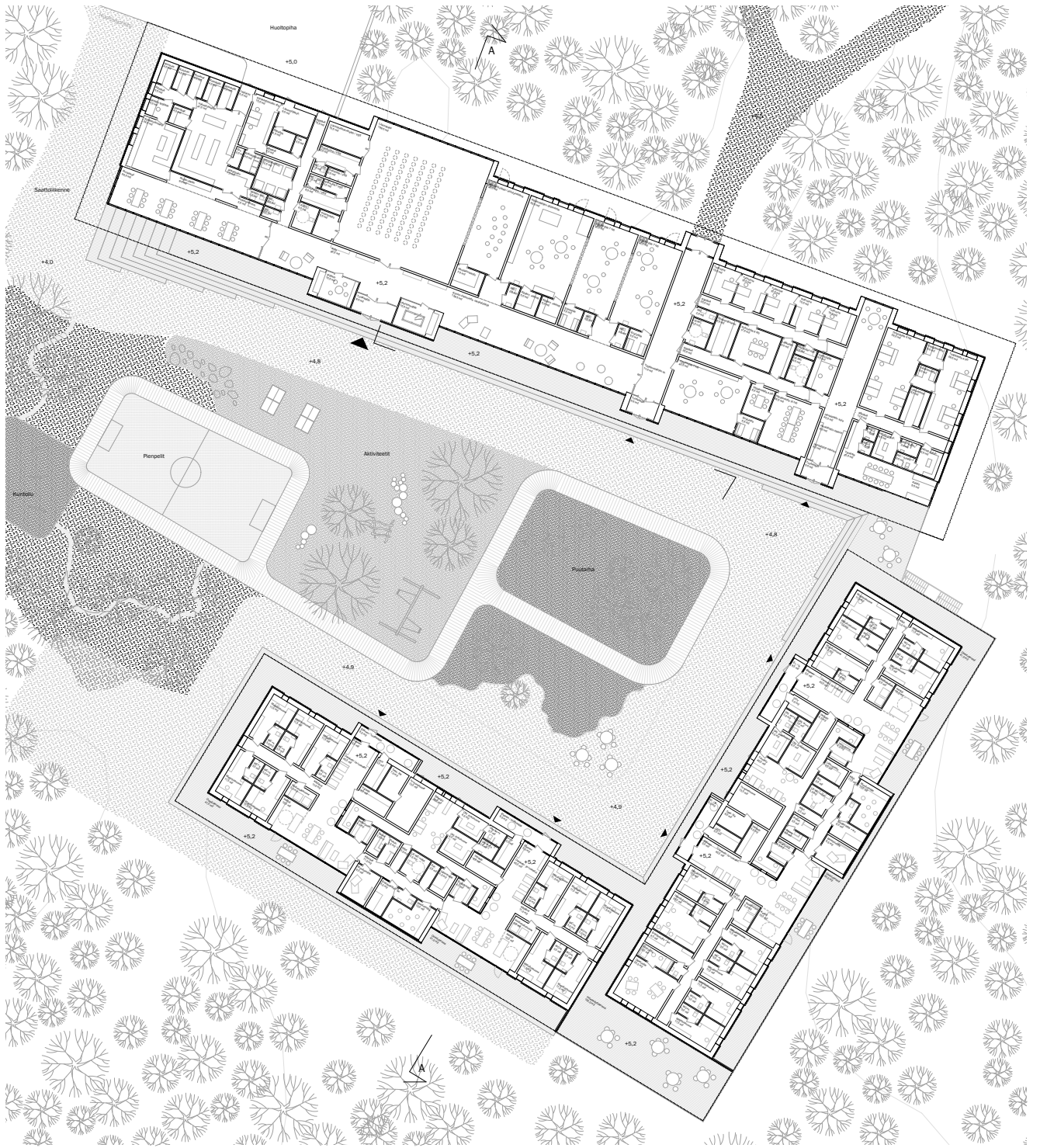
Kustannusvertailussa ehdotus sijoittui kärkipäähän, mutta ylitti silti kustannusarvion seitsemällä prosentilla. Ylitys on todennäköisesti mahdollista kaventaa muuttamalla perusratkaisua, joka on erinomainen.

Sisä- ja ulkotilojen materiaalin käyttö ja näkymät on ehdotuksessa esitetty tunnelmallisesti. Ehdotus edustaa hillittyä ja ajatonta, korkealuokkaista arkkitehtuuria.

NEMUS

Ehdotuksen yleisjärjestelyt ja massoittelu poikkeavat muista ehdotuksista – ratkaisu perustuu erillisiin koti- ja koulurakennuksiin, jotka rajaavat avoimen pihan rantaan ja iltpäiväaurinkoon päin. Ehdotus on arkkitehtonisesti omassa lajissaan hallittu ja yleisvaikutelmaltaan kylmäinen. Pienimittakaavaisuus, materiaali- ja värivalinnat antavat miellyttävän yleisvaikutelman. Yleistunnelman kodinomaisuus ja kylämäisyys on ehdotuksessa positiivista.

Massoittelun veistoksellisuuden korostaminen on johtanut räystäättömyyteen ja vaikean ja kalliin julkisivumateriaalin valintaan. Räystäättömyys edellyttää myös tutkittuja ja varmoja detaljeja ikkunaliittymissä.

Valittu lähestymistapa käyttää aluetta laajasti rakentamiseen, mistä seuraa myös pitkät yhteydet osastojen välillä ja valvottavuuden ja sitä kautta turvallisuuden heikkeneminen. Laaja rakentamisalue lisää myös kustannuksia, mikä todennettiin kustannusvertailussa. Ehdotus oli selvästi kallein ja ylitti kustannusarvion 35 prosentilla.

Liikenne- ja pysäköintijärjestelyt on sijoitettu aivan alueen etelärajalle muodostaen koulurakennuksen taakse turhan sumpun. Keittiön huoltoliikenne ja jäteliikenne on vaikeaa, kulku koko pysäköintialueen läpi.

Ehdotuksessa on toiminnallisesti paras ruokailutilan ja liikuntasalin sekä musiikkiluokan yhdistelmämahdollisuus, ruokailutilan sijainti saattaa tosin aiheuttaa ahtauden tunnetta.

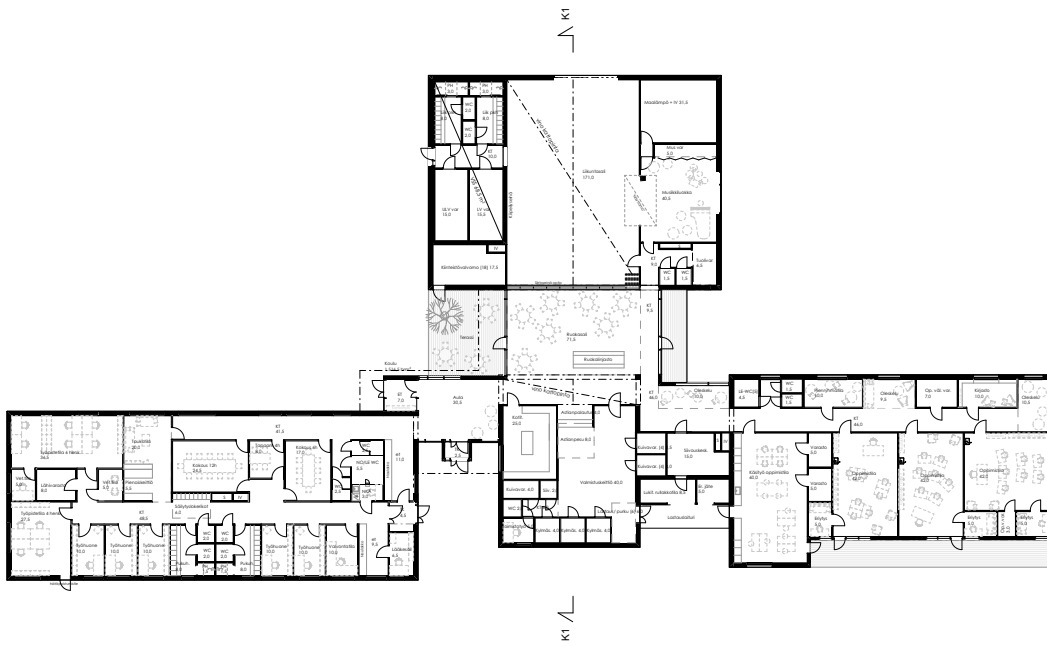
VHO-toimistolta olohuoneen valvottavuus on hyvä ja VHO-yhteistilat melko hyvin saavutettavissa, mutta eristystila on hieman kaukana. Asuinhuoneiden yleisvalvonta toimii huonosti ja itsenäistymisasunto puuttuu.

Johtuen valitusta massoitteluratkaisusta, rakennusten ulkovaipan pinta-ala on suuri, mikä heikentää energiatehokkuutta, mutta erillisten rakennusten takia kunnossapitokorjaukset on helppo jaotella. Räystäättömyys ja sisäpuolinen vedenpoisto ovat kunnossapitoriskejä, samoin kuin harja- ja tasakattojen liittymät. Samalla ne lisäävät huoltotarvetta. Ehdotetut aita- ja tukimuurirakenteet vaikeuttavat huollettavuutta. TATE-vertailussa ehdotus jäi viimeiseksi.

FRAKTAALI

Selkeä, lähes linnoitusmainen pihapiiriratkaisu, jossa kolme erillistä atrium-rakennusta rajaa suurta keskuspihaa. Rannan suuntaan piha on rajattu muurilla, joka entisestään lisää linnoitusmaisuuutta. Ehdotus on visuaalisesti eheä ja arkkitehtuuriltaan vaikuttava, jotenkin itsestään selvä ratkaisu. Rakennusten sisäpihoille muodostuu suojaisia mikroilmasto, joka suosii sinne esitettyjä eri luonteisia puutarhoja. Yhteispihalle on esitetty monipuolisesti eri toimintoja, mutta sen toimivuutta ja viihtyisyyttä sekä turvallisuutta heikentää koko pihan ympäri kiertävä huoltoajoreitti ja koulurakennuksen yhteyteen sijoitettu keittiön huoltopiha. Pysäköintialue on kilpailualueen eteläosassa, mutta sen ajoreitti sivuaa yhteispihaa.

Ratkaisuun liittyy toiminnallisia haasteita ja ongelmia turvallisuuden ja valvottavuuden näkökulmasta. Toiminnallisesti pitkät etäisyydet eri rakennusten välillä ovat hankalia ja heikentävät oleellisesti valvontaa ja turvallisuutta, samoin erillinen EHO-osasto on riskialtis. Kiireellisissä tapauksissa avunsaanti VHO-osastoilta EHO:lle on hitaampaa kuin muissa ehdotuksissa puuttuvan sisäyhteyden takia.

VHO-osaston monikäyttötilat puuttuvat ja toimisto on erillään kahdesta osastosta, joka vaikeuttaa valvottavuutta. VHO-yhteisatrium ja näkymät muihin olohuoneisiin muodostavat riskin. Kolmen VHO-osaston yhteinen sisäänkäynti saattaa aiheuttaa arjessa kitkaa. Asuinhuoneet avautuvat tasavertaisesti ympäröivään metsään ja yhteistilat puutarhamaiselle sisäpihalle. Eristystilat muiden asuinhuoneiden vieressä on sijoitettu väärin.

Kitkaa luo myös koulurakennuksen kapea luokkakäytävä. Koulurakennuksen syvärunkoisuudesta johtuen työhuoneet on jouduttu avaamaan viereiseen työpistetilään ilman omia ikkunoita. Koulun vaatesäilytystilat on esitettävä.

Yhteispihan selkeä muoto helpottaa huoltoa, mutta huoltoajo häiritsee pihan ulkoilutoimintoja. Atriumpihoja on liian monta ja lumenpoisto niistä on hankalaa. Harjakaton jiiirit ja valittu sementtitiilikate muodostavat riskipaikan. Kestääkö tiilikatteen esitetty värvaihtelulla aikaansaatu keinotekoinen patina visuaalisesti aikaa? TATE-vertailussa ehdotus todettiin haasteelliseksi, se sijoittui neljänneksi, samoin kuin kustannusvertailussa.

KÄPÄLIKKÖ

Kilpailun ainut 100% ”sukkakoulukoti”, jossa kaikki tilat ovat saman katon alla. Katot ovat todella monimuotoisia ja räystäättömiä. Räystäättömyys julkisivun puuverhoiluun yhdistettynä muodostaa vakavan ylläpitoriskin kattolappeiden jiirien ohella. Kattolappeet laskevat myös paikoin toisiaan vasten.

Keskittämistavoite on johtanut pitkiin käytäviin ja sokkeloiseen, laitospaiseen pohjaratkaisuun. Julkisivujen yksitotisuus vielä korostaa laitospaisuutta. Pohjaratkaisu johtaa ongelmallisiin tiloihin, joihin päivänvalon saanti on hoidettu kattoikkunoilla, kuten näkymä tunnelmaltaan sisäänpäin kääntyneeseen ruokasaliin osoittaa. Kattoikkunat ovat myös kunnossapitoriski. Sisätiloissa puun käyttöä pidettiin jopa liiallisena!

Toisaalta ruokasalin ja liikuntatilojen läheisyyttä pidettiin hyvänä, mutta ruokasalin sijainti on rauhaton. Hallinnon tilat on sijoitettu lähelle luokkia ja VHO-yhteistilat ovat hyvin saavutettavissa. VHO:n toimistoa ja valvontaa pidettiin erinomaisena, mutta VHO-olohuone on turhan putkimainen. Eristystilan ikkuna avautuu sopimattomasti kotipihalle ja EHO:n omaan sisäänkäyntiin. Asuinhuoneista näkee osin toisiin asuinhuoneisiin, mikä heikentää yksityisyyttä. Ehdotuksessa on ratkaistu turvallisuuden näkökulmasta ehkä parhaiten henkilökunnan tilat suhteessa majoitustiloihin. Tilat sijaitsevat keskeisillä paikoilla lähellä asuinosaistoja. Henkilökunnan tilat ovat myös lähellä toisiaan, jolloin haastavissa tilanteissa osastojen henkilökunta voi tukea toisiaan.

Hyvänä nähtiin myös koti- ja koulupihojen eriytyminen. Osa kotipihoista avautuu itään ja etelään, yksi rantaan ja ilta-aurinkoon. Suojaisien kotipihojen mikroilmaston edut ovat jääneet näyttämättä ehdotuksessa. Piha-alueet vaikuttavat kovin karuilta. Pihojen lukuisuus lisää huoltotöitä.

Monimuotoinen rakennus johtaa suureen ulkovaipan määrään, joka heikentää energiatehokkuutta. Kustannusvertailussa ehdotus on kolmanneksi edullisin ja se ylitti kohteen kustannusarvion 10 prosenttia. TATE-ver-tailussa myös kolmas, mahdollistaa keskitettyjä ratkaisuja.

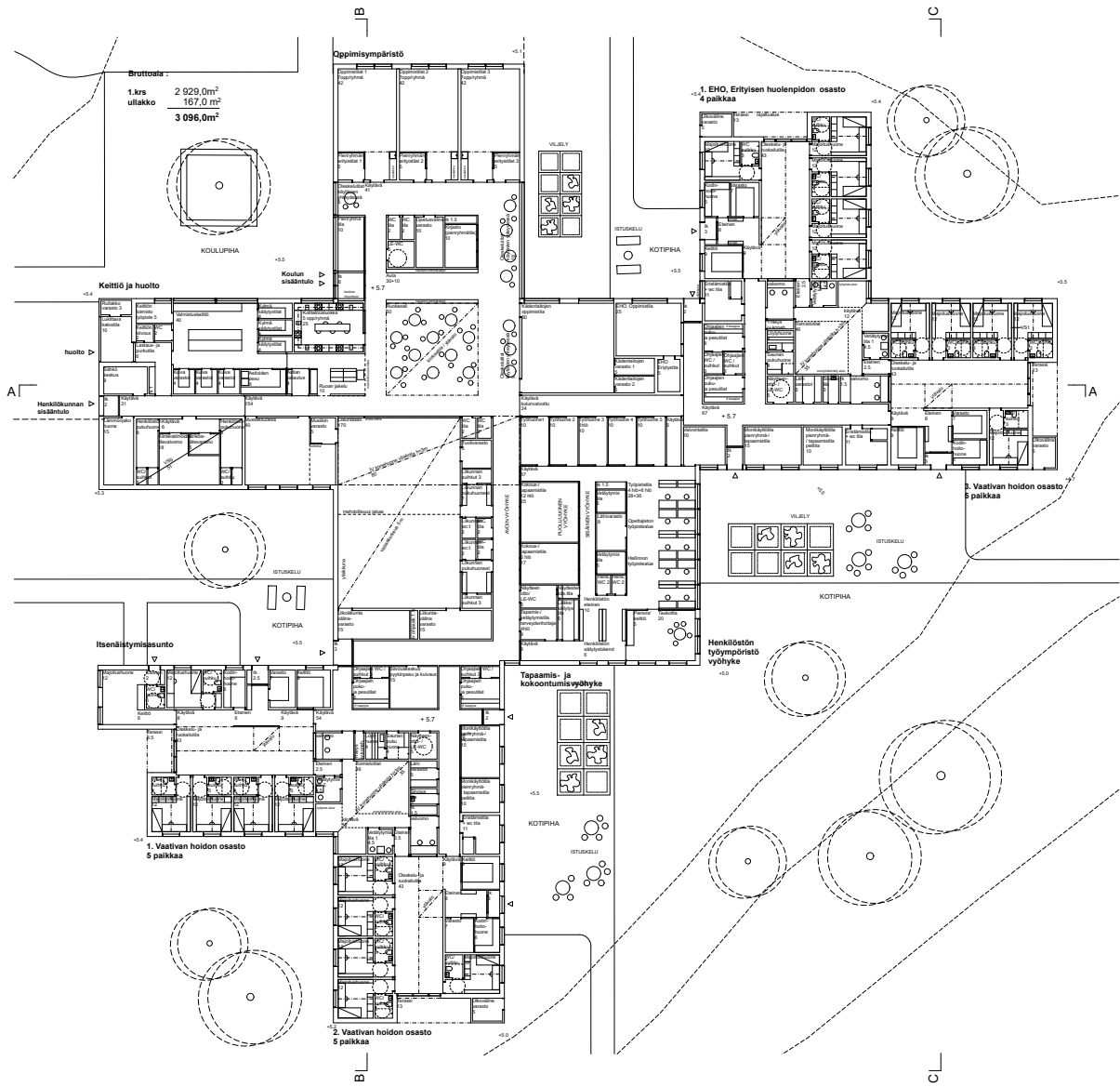
Pysäköinti ja huoltopiha on sijoitettu alueen etelälaidalle. Sisäänkäynti on käytännössä huoltopihan kautta. Pysäköintialueen lyhyt liittyminen Vanhaan Pirilöntieteen arveluttaa, kyseessä ei ole kuitenkaan normaali katuliittymä ja taajamanopeudet.

Materiaalit ja harmaa värit sopivat sinänsä hyvin metsämaisemaan, mutta valittu muotokieli, jolla pyritti visuaalisesti hillittyyn yksiaineisuuteen, on johtanut sisäänpäin kääntyneeseen, lähes tylyyn ilmeeseen.

PIIRILÖ

Koulukoti rakentuu lähes suljetun pihapiirin ympärille kilpailualueen eteläosaan. Pihapiiriä on avattu rakennusten väleistä metsään ja ilta-aurinkoon sekä etelärajalle sijoitetulle pysäköintialueelle. Sisäänkäynti rakennuksiin on pihan puolelta perinteiseen pohjalaisyliin. Jos pohjalaistalot rakennettiin ”komian tähnen”, tässä ehdotuksessa on tyydytty vaatimattoman asialliseen ulkoarkkitehtuuriin.

Perusratkaisu olisi saattanut hyötyä rakennusten sijoittelun kääntämisestä 180 astetta, jolloin kouluosa olisi ollut pohjoisen puolella suojana ja luokkahuoneet avautuneet pohjoiseen ja ruokailu- ja oleskelutilat pihalle ja aurinkoon. Samalla pysäköinti ja huoltoliikenne olisi saatu pohjoisen puolelle. Nyt liikenne- ja huoltoratkaisu on heikko. Koulurakennuksen pihanäkymän valoisuus ja varjot viittaisivat rakennuksen sijoitetun pihan pohjoispuolelle, toisin kuin asemapiirroksessa on esitetty! Koulun pihan puolella on vaihtelevan syvyinen, suojainen katos, josta ei ole saatu kaikkea hyötyä irti. Pihan käsittely sorakenttineen on varsin vaatimatonta, Pietarsaari on kuitenkin tunnettu upeasta Koulupuistostaan ja puutarhoistaan.

Toiminnallisesti ehdotus kuului kilpailun parhaimmistoon. Koulun pohjaratkaisu on periaatteessa toimiva ja selkeä. Asuinosa-alueen olohuone-keittiö-terassiyhdistelmä on hyvin ratkaistu. Asuinhuoneet ovat suurimmat ja itsenäistymisasunto on kilpailun paras. Asuinosa-alueen toimistoista on näkymä vain toiseen olohuoneeseen, ei huoneiden oville. Huoneiden avautuminen suoraan olohuoneeseen ei myöskään ole suositeltavaa.

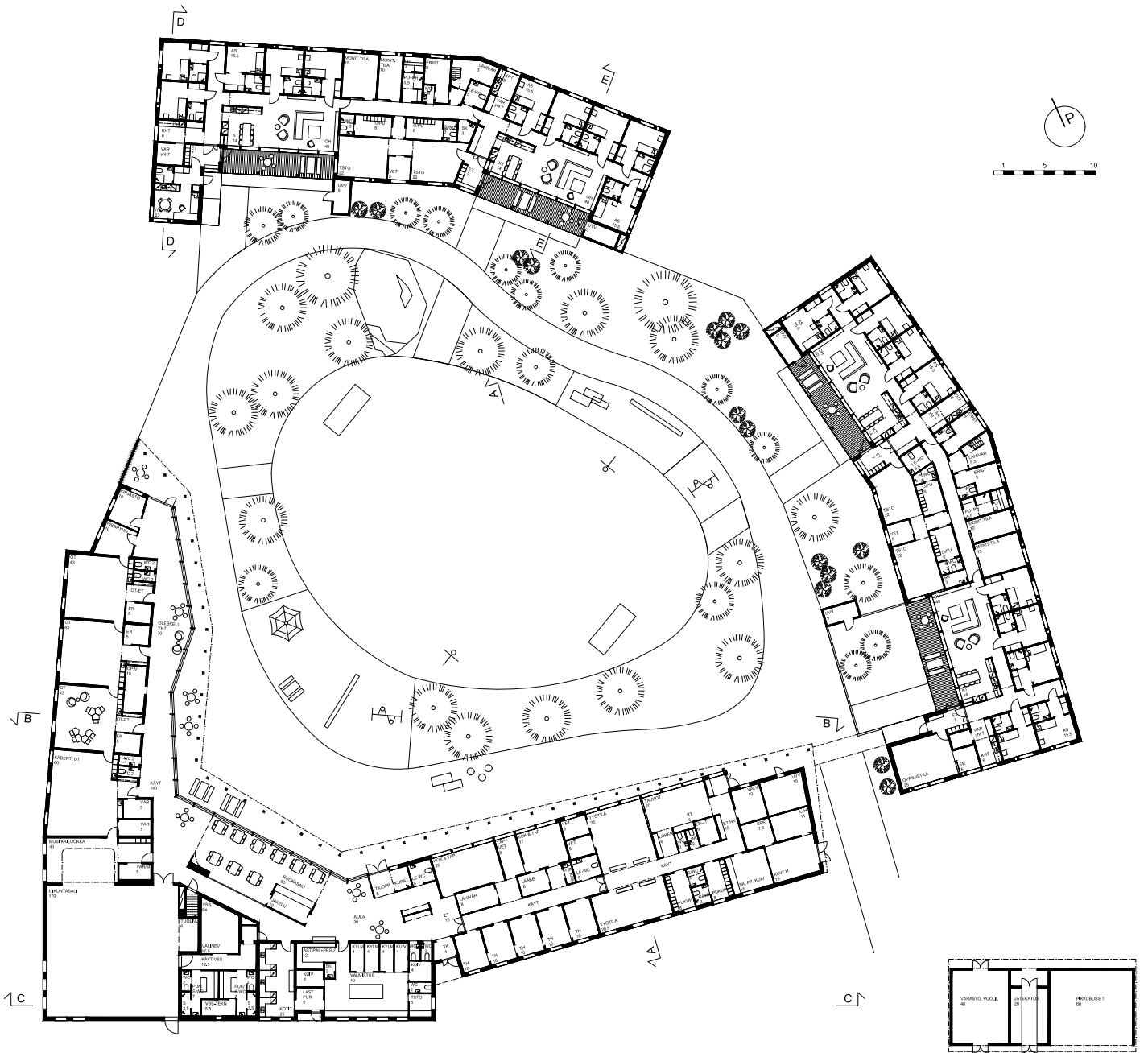
Koulun sisäkäytävä on esitetty hienosti myös oleskelualueeksi, jossa ikkunapenkkiä on käytetty luontevasti istuskeluun. Samalla on väistetty ongelmia, joita ikkunalasin jatkaminen lattiaan asti saattaa aiheuttaa. Ikkuna-aukotus on luontevan johdonmukaista yhteisen pihan puolella, mutta rakennusten ulkosivuilla tylsän yksitoikkoista. Koulurakennuksen ulkosivun räystäättömyys yhdistettynä puujulkisivuun ei ole kestävä ratkaisu ja lisää kunnossapitoriskiä. Räystäät muuallakin ovat lyhyitä ja rakennusten muodoista johtuen vesikatoissa on useita sisäjiirejä, jotka lisäävät myös kunnossapitoriskiä.

Piha-alue on huollon kannalta helppo ja selkeä ja huollettavien terassipintojen määrä on kohtuullinen. Terassit ja katokset sinänsä helpottavat kulkua rakennusten välillä ja tukevat ulkoilua. EHO-osastolla pitää olla erillinen, rajattu ulkotila, joka on tässä ehdotuksessa käytännöllinen oloinen. Piha-alueen valvottavuus on hyvä, koska pihapiiri on selkeä ja siitä saa yhdellä silmäyksellä hyvän yleiskuvan. Hälytysajoneuvojen kulku on tosin haasteellista sisäpihalle. Ehdotus oli kustannusvertailun niukka ykkönen ja ylitti kustannusarvion vain kuudella prosentilla.

6 KILPAILUN TULOS

6.1 KILPAILUN RATKAISU

Kilpailun arvostelulautakunta päätti yksimielisesti valita 1. sijalle ehdotuksen "Ihop". Muita ehdotuksia ei asetettu paremmuusjärjestykseen.

Arvostelulautakunta suosittelee, että Lagmansgårdenin koulukodin suunnittelua jatketaan voittaneen ehdotuksen "Ihop" pohjalta ja suunnittelijoiksi valitaan voittaneen ehdotuksen laatijat.

6.2 ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS

Arvostelulautakunta hyväksyi ja allekirjoitti arvostelupöytäkirjan.

6.3 TEKIJÄTIETOJEN AVAUS

Arvostelupöytäkirjan allekirjoittamisen jälkeen arvostelulautakunta avasi tekijätiedot. Ehdotusten tekijöiksi osoittautuivat seuraavat työryhmät:

Ihop

Anttinen Oiva Arkkitehdit Oy

Selina Anttinen
Vesa Oiva

Työryhmä
Jaakko Viertiö
Tomi Itäniemi
Jussi Kalliopuska

Pihasuunnittelu
Mari Ariluoma, Nomaji maisema-arkkitehdit Oy

Rakennesuunnittelu
Juha Rantanen, Sitowise Oy

LVI-suunnittelu
Juha Saastamoinen, Sitowise Oy

Sähkösuunnittelu
Vladimir Mukkula, Sitowise Oy

Nemus

Arkkitehdit LSV Oy

Janne Laukka, arkkitehti

Avustajat

Antti Ahopelto, arkkitehti

Wei Qian, arkkitehti

Rakennesuunnittelu

Petri Kokkonen, Sweco Rakennetekniikka Oy

LVI-suunnittelu

Jouni Hartman, Insinööritoimisto AX-LVI Oy

Sähkösuunnittelu

Petri Pentikäinen, Insinööritoimisto AX-LVI Oy

Fraktaali

Arkkitehtitoimisto ALA

Juho Grönholm, arkkitehti SAFA

Antti Nousjoki, arkkitehti SAFA

Samuli Woolston, arkkitehti SAFA

Avustajat

Anniina Kortemaa, ark. to

Aleksi Vuola, ark. yo

Haifa Taboubi, ark.yo

Rakennesuunnittelu

Juha Rantanen, Sitowise Oy

LVI-suunnittelu

Juha Saastamoinen, Sitowise Oy

Sähkösuunnittelu

Vladimir Mukkula, Sitowise Oy

Visualisoinnit

Vlad Vernica, Vernica Partners

Käpälikkö

Arkkitehtitoimisto K2S Oy

Kimmo Lintula, Arkkitehti SAFA, professori

Niko Sirola, Arkkitehti SAFA, professori

Mikko Summanen, Arkkitehti SAFA, professori

Avustajat

Matti Wäre, Arkkitehti SAFA

Iiro Virta, Arkkitehti yo

Anna Suominen, Arkkitehti yo

Rakennesuunnittelu

Harri Makkonen, Sweco Oy

LVI-suunnittelu

Jukka Penttinen, Hepacon Oy

Otto Jokinen, Hepacon Oy

Sähkösuunnittelu

Markku Männistö, Hepacon Oy

Markku Ollikainen, Hepacon Oy

Palotekninen suunnittelu

Otto Pohjola, Paloässät Oy

Piirilö

Kirsti Sivén & Asko Takala Arkkitehdit Oy

Kirsti Sivén, arkkitehti

Asko Takala, arkkitehti

Työryhmä

Albert Rabaza, arkkitehti

Alex Torres, arkkitehti

Laura Snirvi, rakennusarkkitehti

Rakennesuunnittelu

Jari-Tapio Aalto, A-Insinöörit Oy

LVI-suunnittelu

Jukka Penttinen, Hepacon Oy

Sähkösuunnittelu

Markku Männistö, Hepacon Oy